

Alpha Bank: Η δυναμική της ιδιωτικής κατανάλωσης

2023/11/08 15:00 στην κατηγορία ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Η συμμετοχή των διαρκών αγαθών στη συνολική καταναλωτική δαπάνη των νοικοκυριών ακολουθεί ανοδική πορεία την τελευταία 7ετία, φθάνοντας, το β' τρίμηνο του 2023, στα υψηλά επίπεδα που είχαν καταγραφεί το 2008, σημειώνεται στο "Εβδομαδιαίο Δελτίο Οικονομικών Εξελίξεων" της Alpha Bank.

Τούτο αντανακλάται, μεταξύ άλλων, στην αύξηση των εσόδων από τον ΦΠΑ, καθώς τα διαρκή αγαθά τείνουν να φορολογούνται με υψηλότερους συντελεστές [\[i\]](#).

Σημειώνεται ότι, τα νοικοκυριά δεν αντλούν χρησιμότητα άμεσα από την κατανάλωση διαρκών αγαθών, την τρέχουσα περίοδο, αλλά κυρίως από τη μελλοντική ροή των υπηρεσιών που αυτά παρέχουν.

Συνεπώς, η καταναλωτική ζήτηση για διαρκή αγαθά παρουσιάζει μεγαλύτερη ευαισθησία στις μεταβολές του οικονομικού κύκλου σε σύγκριση με τις λοιπές κατηγορίες, δηλαδή τα μη διαρκή αγαθά και τις υπηρεσίες, καθώς τα νοικοκυριά, σε περιόδους μείωσης των εισοδημάτων τους, πιθανόν να αναστείλουν την απόκτηση διαρκών αγαθών, χωρίς να μειωθεί σημαντικά η χρησιμότητα που αντλούν σε βραχυπρόθεσμο ορίζοντα [\[ii\]](#).

Η αλλαγή του μείγματος της κατανάλωσης με την αύξηση του μεριδίου των διαρκών αγαθών επιβεβαιώνεται και από την εξέλιξη ορισμένων βραχυχρόνιων δεικτών καταναλωτικής ζήτησης, όπως οι πωλήσεις ΙΧ επιβατικών αυτοκινήτων, καθώς και από τη βελτίωση των προθέσεων των καταναλωτών για την πραγματοποίηση μείζονων αγορών που συνιστούν πρόδρομο δείκτη διατήρησης της δυναμικής της ιδιωτικής κατανάλωσης.

Αναλυτικότερα, τη διετία 2007-2008, δηλαδή πριν από την οικονομική κρίση, η κατανάλωση διαρκών αγαθών αντιπροσώπευε, κατά μέσο όρο, **το 7,6% της καταναλωτικής δαπάνης των νοικοκυριών**, με το εν λόγω ποσοστό στη συνέχεια να υποχωρεί σημαντικά και να διαμορφώνεται σε μόλις 3%, το γ' τρίμηνο του 2015.

Έκτοτε ανέκαμψε σταδιακά, ενώ, σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία, διαμορφώθηκε **σε 6,7%, το β' τρίμηνο του 2023**. Η ανοδική πορεία της ζήτησης για διαρκή αγαθά προσδοκείται ότι θα συνεχιστεί, τα επόμενα τρίμηνα, καθώς

υποστηρίζεται από παράγοντες, όπως:

- Η συνεχιζόμενη άνοδος της απασχόλησης κατά 1,6%, το πρώτο εννεάμηνο του τρέχοντος έτους, σε σύγκριση με το ίδιο διάστημα του 2022.
- Η αύξηση των μισθών όπως προσεγγίζεται από τον Δείκτη Μισθολογικού Κόστους [i], ο οποίος αυξήθηκε κατά 7,4% σε ετήσια βάση, το πρώτο εξάμηνο, δηλαδή σε υψηλότερο επίπεδο από τον πληθωρισμό με βάση τον Εναρμονισμένο Δείκτη Τιμών Καταναλωτή (5,1%).
- Η επαναφορά και η παραμονή σε θετικό έδαφος, ήδη από τον Μάρτιο του 2022, της χρηματοδότησης για καταναλωτικούς σκοπούς -καθώς τα διαρκή αγαθά συνήθως έχουν υψηλότερο κόστος κτήσης- με την ετήσια αύξηση να διαμορφώνεται σε 2,6% [ii], τον Σεπτέμβριο.

Επιπρόσθετα, οι νέες άδειες Ι.Χ. επιβατικών αυτοκινήτων καταγράφουν σημαντική **αύξηση κατά 14% σε ετήσια βάση, στο εννεάμηνο του 2023**, και κατά 22% τον Σεπτέμβριο και 13,3% στο γ' τρίμηνο του έτους.

Παράλληλα, στο 8μηνο του 2023, οι λιανικές πωλήσεις της κατηγορίας έπιπλα-ηλεκτρικά είδη-οικιακός εξοπλισμός, δηλαδή των διαρκών αγαθών, σημειώνουν μέση αύξηση κατά 6,1% σε όρους όγκου, δηλαδή έχοντας αφαιρέσει την επίδραση του πληθωρισμού.

Επιπλέον, αξίζει να εξετάσουμε την πορεία της ιδιωτικής οικοδομικής δραστηριότητας, η οποία, αν και αποτελεί δείκτη επενδυτικής ζήτησης, σε συνδυασμό με την άνοδο των τιμών των ακινήτων (βλ. [Εβδομαδιαίο Δελτίο Οικονομικών Εξελίξεων Alpha Bank της 28.9.2023](#)) αντανακλά την ενισχυμένη ζήτηση για το αγαθό της κατοικίας. Συγκεκριμένα, η ιδιωτική οικοδομική δραστηριότητα σε όρους όγκου (μ^3) αυξήθηκε κατά 18,5%, τον Ιούλιο και κατά 16,4%, από την αρχή του έτους, ενώ παρόμοια θετική εικόνα καταγράφεται τόσο σε όρους επιφάνειας (μ^2), όσο και σε αριθμό αδειών.

Όσον αφορά στις βραχυπρόθεσμες προοπτικές, σύμφωνα με τη μηνιαία έρευνα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, οι προθέσεις των καταναλωτών για πραγματοποίηση μείζονων αγορών το επόμενο δωδεκάμηνο, αν και παραμένουν έντονα αρνητικές, κατέγραψαν σημαντική βελτίωση, τον Οκτώβριο, στις -39 μονάδες, από -47,6 μονάδες, τον Αύγουστο.

Στην ίδια έρευνα εξειδικεύονται οι προθέσεις των καταναλωτών για αγορές διαρκών καταναλωτικών αγαθών τους προσεχείς δώδεκα μήνες σε τρία πρόσθετα ερωτήματα, που αφορούν στην πρόθεση: (i) αγοράς αυτοκινήτου, (ii) αγοράς, ή κατασκευής κατοικίας και (iii) πραγματοποίησης σημαντικών δαπανών για βελτίωση ή ανανέωση κατοικίας.

Ο τελευταίος δείκτης ακολουθεί ανοδική πορεία κατά το τρέχον έτος, σημειώνοντας, στο τρίτο τρίμηνο, την υψηλότερη επίδοση που έχει καταγραφεί από το τέταρτο τρίμηνο του 2019, δηλαδή πριν από τις διαδοχικές εξωγενείς κρίσεις που έλαβαν χώρα την τελευταία τριετία. Ελαφρώς βελτιωμένος ήταν και ο δείκτης που αφορά στην πρόθεση των νοικοκυριών για αγορά αυτοκινήτου, το τρίτο τρίμηνο του 2023, σε σύγκριση με το προηγούμενο, ενώ οι προθέσεις για αγορά ή κατασκευή κατοικίας επιδεινώθηκαν.

Το τελευταίο, ωστόσο, μπορεί εν μέρει να εξηγηθεί από την ανοδική πορεία των τιμών των οικιστικών ακινήτων (14,5%, το πρώτο εξάμηνο του 2023, σε ετήσια βάση) αλλά και από την άνοδο του κόστους των οικοδομικών υλικών.

Συγκεκριμένα, ο Δείκτης Τιμών Υλικών Κατασκευής Νέων Κτηρίων Κατοικιών συνεχίζει να αυξάνεται, αν και ο ρυθμός αύξησής του βαίνει μειούμενος (6,4%, τον Σεπτέμβριο του 2023, έναντι 12,4%, τον ίδιο μήνα του 2022).

[\[i\]](#) Με βάση τα εποχικά προσαρμοσμένα στοιχεία του δείκτη μισθολογικού κόστους της Eurostat (Labour cost Index→Wages and salaries→Business economy). Η κατηγορία business economy περιλαμβάνει τη βιομηχανία, τις κατασκευές και τις υπηρεσίες, ενώ εξαιρούνται ο πρωτογενής και ο δημόσιος τομέας.

[\[ii\]](#) Οι ρυθμοί προκύπτουν από τις μεταβολές των υπολοίπων διορθωμένες για τις διαγραφές δανείων, απομειώσεις αξίας χρεογράφων, συναλλαγματικές διαφορές και αναταξινόμησεις.

[\[i\]](#) Τράπεζα της Ελλάδος, Έκθεση Νομισματικής πολιτικής 2022-2023, Ιούνιος 2023.

[\[ii\]](#) ECB Economic Bulletin, Issue 1/2018.